

به نام خدا

«چاریتی بانک» ۱ یا «بانک خیریه»

تجربه موفق بانکداری نهادهای عمومی در بریتانیا

بنیاد کمک به مؤسسات خیریه بریتانیا یا CAF 2 که در سال ۱۹۷۴ تاسیس شد را می توان یک نهاد عمومی غیردولتی به حساب آورد که برای کمک به تحقق اهداف خود، بانک تاسیس کرده است. این بنیاد به خیریه های بریتانیا و بین المللی و همچنین حامیان این خیریه ها نیز کمک می کند آنچه را که به عنوان هدف در سر می پروراند، به حقیقت نزدیک کنند.

در سال ۱۹۲۴ شورای ملی خدمات اجتماعی اقدام به تاسیس موسسه خیریه ای کرد که از این طریق بتواند اهدای کمک های مالی به بنیادهای خیریه را از عدم کارایی خارج کند و به این اقدامات حامی نیازمندان، کارایی بخشد. این موسسه خیریه بعدها صندوق کمک های خیریه نام گرفت و این در حالی بود که شورای ملی خدمات اجتماعی، به «شورای ملی سازمان های داوطلبانه» یا NCVO 3 تبدیل شده بود.

در سال ۱۹۷۴، NCVO به «بنیاد کمک به مؤسسات خیریه» تغییر نام یافت و به یک سازمان مستقل و خودگردان بدل شد.

فعالیت های بنیاد کمک های خیریه بریتانیا شامل پروژه های سرمایه گذاری پرریسک و مخاطره آمیز و همچنین تاسیس «بانک خیریه» بود که البته این بانک در سال ۲۰۰۲ استقلال یافت.

ماموریت چاریتی بانک

بانک خیریه یا چاریتی بانک، همواره هدف متفاوت بودن را در سر داشته است. آنچه فعالیت های این بانک را هدایت می کند و محور اقدامات آن قرار دارد، سود نیست بلکه هسته اصلی اقدامات این بانک، بر پایه بهتر ساختن جهانی است که همگان در آن زندگی می کنیم. بانک خیریه برای حمایت از خیریه های کوچکی تاسیس شده است که توانایی اخذ وام از دیگر مؤسسات مالی و بانک ها را ندارند. به عبارت دیگر چاریتی بانک، بانک مؤسسات خیریه است. همچنین این بانک با این هدف تاسیس شد که به مردم نشان دهد چگونه می توانند به صورت اخلاقی سرمایه گذاری کنند یعنی به صورتی سرمایه گذاری کنند که باعث شادکامی شان شود.

امروزه بیش از هر زمان دیگری، احساس نیاز به خیریه ها مشهود است. اما این خیریه ها که به آنها نیازمندیم، بیش از هر زمان دیگری نیز با مشکل مواجه هستند که بخش عظیمی از این مشکلات، مالی است زیرا خیریه ها آنچنان

تامین مالی نمی‌شوند و وجود بانکی همچون بانک خیریه، می‌تواند به مقابله آنها با چالش‌های پیش‌رویشان کمک کند. در واقع به همین خاطر است که وجود چاریتی‌بانک اهمیت می‌یابد؛ بانکی که تعهد کرده از فعالیت‌های خیریه حمایت و به مردم کمک کند به‌درستی و برای انجام کارهای خوب پس‌انداز کنند.

بانک خیریه، به دقت مسائل موسساتی را که به آنها وام می‌دهد، بررسی می‌کند و پول مردم را در جایی قرار می‌دهد که ارزش‌هایشان در آنجا قرار دارد. هدف غایی بانک خیریه این است که تغییرات اجتماعی دیرپا در جامعه انگلستان و حتی سراسر جهان را فراهم آورد. به گفته خودشان، بانک خیریه یک «بانک اخلاقی»^۴ است که می‌خواهد نشان دهد بانک‌ها می‌توانند بهتر از آنچه امروز به آن مشغول هستند، عمل کنند. مسوولان بانک خیریه، آن را بانک مردم تلقی می‌کنند؛ مردمی که اعتقاد دارند بانک‌ها همواره باید برای تحقق خوبی‌ها گام بردارند.

دلایل موفقیت چاریتی‌بانک

زمانی که بانک خیریه شروع به کار کرد، دارایی آن تقریباً کمی بیشتر از شش میلیون پوند بود. از آن زمان تاکنون این بانک بیشتر از ۲۴۰ میلیون پوند به موسسات خیریه کوچک‌تر و بنگاه‌ها و شرکت‌های اجتماعی، وام داده است. بانک خیریه از این طریق توانسته است زندگی بیش از یک میلیون نفر از مردم بریتانیا را تغییر دهد و به آنها امید بخشد. اگر به سایت چاریتی‌بانک سر بزنید، در بخشی از آن مطلبی نوشته شده است که با ۱۶ دلیل، نشان می‌دهد چرا این بانک را می‌توان بانکی برای خوبی به شمار آورد. در واقع این ۱۶ ویژگی بانک خیریه، نشان‌دهنده یکی از موارد بانکداری موفق نهادهای عمومی غیردولتی در انگلستان است. در ادامه به شرح این دلایل یا ویژگی‌ها خواهیم پرداخت:

۱- بانک خیریه، بانکی است با اهداف اجتماعی. این بانک که در سال ۲۰۰۲ از بنیاد کمک‌های خیریه استقلال یافت، هدف اصلی خود را قرض دادن پول به موسسات خیریه کوچک‌تر و بنگاه‌های اجتماعی قرار داد.

۲- بانک خیریه، پول سپرده‌گذاران را در جایی قرار می‌دهد که اهداف آنها در آنجاست. به‌عنوان یک بانک پس‌انداز و وام‌دهی اخلاقی، بانک خیریه، پول سپرده‌گذاران خود را فقط به موسساتی وام می‌دهد که اهداف خیر و اجتماعی را در سر می‌پروراند.

۳- این بانک توافق کرده است که بیش از ۲۴۰ میلیون پوند به خیریه‌های کوچک‌تر و بنگاه‌های اجتماعی قرض دهد. موسساتی که برای قرض گرفتن به سراغ بانک خیریه می‌آیند، از سراسر بریتانیای کبیر هستند.

۴- صددرصد قرض‌گیرندگان پول از بانک خیریه، این بانک را به دیگر موسسات مشابه پیشنهاد می‌دهند. بررسی‌هایی که از قرض‌گیرندگان این بانک در سال ۲۰۱۴ انجام شد، این گفته را تایید می‌کند.

۵- اقدامات و عملکرد بانک خیریه، به اساسنامه این بانک گره خورده است. چاریتی بانک، در اساسنامه خود، به اهدافی پرداخته که شامل وام دادن به مؤسسات خیریه برای اهداف خیرانه می شود. همچنین این اهداف تا زمانی که حداقل ۹۰ درصد از ذی نفعان بنیاد کمک های خیریه بریتانیا رای به تغییر آن ندهند، استوار سر جای خود باقی خواهد ماند.

۶- مالکیت بانک خیریه تماماً متعلق به بنیادهای خیریه و سازمان های دارای اهداف اجتماعی است. این بانک از سوی بنیادهای خیریه مدیریت می شود و هر کدام از سهامداران آن، یا یک موسسه خیریه یا یک سازمان اجتماعی هستند.

۷- بانک خیریه، تنها بانکی است که دارای نشان بنگاه اجتماعی است زیرا وجوه پس انداز شده در این بانک، برای اهداف خود بانک سرمایه گذاری می شود و سودی که از نرخ های بهره این بانک پدید می آید، مستقیماً برای حمایت از بخش اجتماعی استفاده می شود.

۸- بانک خیریه دارای گواهینامه «بی کورپ» ۵ است. این گواهینامه به موسساتی داده می شود که از قدرت کسب و کار خود برای حل معضلات اجتماعی استفاده می کنند یعنی شرکتی که منافع کارمندان آن، جامعه و محیط زیست، در کنار منافع سهامداران آن قرار می گیرد و همگام با هم پیش می رود. بانک خیریه، ششمین کسب و کاری بود که در بریتانیا توانست این گواهینامه را دریافت کند. همچنین اولین بانک کل اروپا بود که این گواهینامه را اخذ کرد. امروزه ۶۲ «بی کورپ» در بریتانیا وجود دارد.

۹- مسوولان بانک خیریه می دانند که اندازه گیری و سنجش تاثیراتی که می گذارند، حیاتی است. آنها تاثیرات اجتماعی خود را برای شناسایی سازمان هایی که به دنبال قرض گرفتن از آنها هستند، اندازه گیری می کنند. همچنین این کار را به منظور تعیین اینکه تا چه حد بانکی برای خوبی بوده اند، انجام می دهند. برآورد تاثیراتی که بانک خیریه می گذارد، به مسوولانش کمک می کند که بفهمند به چه موسسه ای وام دهند، چگونه می توانند به رشد مؤسسات خیریه کمک کنند، به چه طریقی می توانند توانایی های بالقوه قرض گیرندگان خود را بالفعل کنند. همچنین از این طریق آنها می توانند به سپرده گذاران خود نشان دهند پول شان صرف انجام چه کاری می شود.

۱۰- بانک خیریه به سازمان های بخش اجتماعی کمک می کند که وام های خود را تضمین کنند. بنابراین قبل و بعد از اینکه بانک خیریه به سازمان های اجتماعی وام دهد، از برنامه های آنها حمایت و آنها را به طریقی تامین مالی می کند که توانایی بازگرداندن آن را داشته باشند. یک مثال از این رویکرد، حمایت چاریتی بانک از برنامه «پتانسیل بزرگ» ۶ است. این برنامه، فرصتی را در اختیار بنیادهای خیریه و سازمان های اجتماعی قرار می دهد که به وجوه مالی عظیم قابل پرداخت، دسترسی داشته باشند.

۱۱- چاریتی بانک، زمانی را برای انجام کارهای داوطلبانه از طرف کارکنان خود اختصاص می‌دهد به این صورت که تمام کارکنان بانک خیریه می‌توانند ۵۰ ساعت از مدت قرارداد خود را با دریافت حقوق از بانک، به کمک به یک بنیاد خیریه یا گروه اجتماعی اختصاص دهند. بنابراین کارکنان این بانک با مسائل و مشکلاتی که بنیادهای خیریه و قرض‌گیرندگان در یک روز عادی با آن مواجه می‌شوند، آشنایی پیدا می‌کنند.

۱۲- این بانک، دستمزدی را به کارکنان خود پرداخت می‌کند که بتوانند با آن، در یک سطح استاندارد زندگی، امرار معاش کنند. این دستمزد، نرخ ساعتی کار است که در مقایسه با هزینه‌های زندگی استاندارد در بریتانیا، برآورد می‌شود.

۱۳- در چاریتی بانک، فرهنگ پاداش‌دهی حاکم نیست. بانکداران آن، که خودشان آنها را مدیران منطقه‌ای می‌نامند، هدف کسب سودهای کلان را در سر ندارند و هیچ پاداشی را برای انجام این کار دریافت نمی‌کنند. در سراسر بانک، کارکنان وقت و مهارت خود را به کاری اختصاص می‌دهند که در ازای آن دستمزد دریافت می‌کنند. در ازای فرهنگ پاداش‌دهی که در بانک خیریه وجود ندارد، مسوولان بانک سعی دارند کارکنان خود را به ارزش‌هایی که برای آن تلاش می‌کنند، نزدیک سازند یعنی تلاشی که برای حمایت از موسسات خیریه و بنگاه‌های اجتماعی در سراسر بریتانیا صورت می‌گیرد. کارکنان بانک خیریه با این ذهنیت سر کار خود حاضر می‌شوند که با کار کردن برای این بانک، یعنی بانکی برای خوبی، به ساخت جهانی پایدارتر و بهتر کمک می‌کنند.

۱۴- به مدیران غیراجرایی چاریتی بانک، دستمزدی پرداخت نمی‌شود. مدیران غیراجرایی این بانک، نقشی اساسی در فرهنگ آن ایفا می‌کنند. آنها دوستان مهم بانک خیریه هستند و به این بانک برای مدیریت رشد و توسعه‌اش کمک می‌کنند زیرا آنها به اهداف بانک خیریه عقیده دارند و زمان و تخصص خود در حوزه‌های مالی و خدمات اجتماعی را به طور رایگان در اختیار این اهداف قرار می‌دهند.

۱۵- چاریتی بانک به سپرده‌گذاران نشان می‌دهد که پول‌شان در چه جایی سرمایه‌گذاری می‌شود. برخلاف اغلب بانک‌ها، بانک خیریه اطلاعات سرمایه‌گذاری و سبد سهام خود را در اختیار سپرده‌گذاران قرار می‌دهد. این بانک، داستان‌های موسسات خیریه و بنگاه‌های اجتماعی را که از سوی پول سپرده‌گذاران مورد حمایت قرار می‌گیرند، در سایت خود منتشر می‌کند.

۱۶- بانک خیریه، سپرده‌گذاران را در کار خود شریک می‌داند. قرض‌گیرندگان، سپرده‌گذاران، سهامداران و کارکنان این بانک، همگی بخشی از مجموعه بانک خیریه هستند و هدف یکسانی را در ذهن دارند یعنی استفاده از پول به عنوان ابزاری پر قدرت برای گسترش خوبی. چاریتی بانک تمام سپرده‌گذاران را به همایش سالانه خود دعوت

می‌کند. هدف این بانک این است که مردم را با سازمان‌های خارق‌العاده‌ای که مورد حمایت سپرده‌های آنان قرار دارند و همچنین مدیران و کارکنان این بانک، ارتباط دهد.

به این دلایل مسوولان بانک خیریه بریتانیا اعتقاد دارند که اگر خودشان را یک بانک اخلاقی می‌دانند، واقعاً این‌گونه است.

نتایج کمی

چاریتی‌بانک در سایت خود (charitybank.org) و در بخش تاثیرات (impacts)، نتایج اقدامات خود را به صورت کمی منتشر کرده است که در ادامه به این آمار و ارقام می‌پردازیم.

منطبق بر گزارش این سایت، ۹۷ درصد از قرض‌گیرندگان اذعان داشته‌اند وام‌هایی که از چاریتی‌بانک دریافت کرده‌اند، منجر به موفقیت برنامه آنها شده است. همچنین منطبق بر بررسی‌هایی که در سال ۲۰۱۶ صورت گرفت، ۷۶ درصد از موسساتی که در بخش خدمات اجتماعی فعالیت می‌کنند، اظهار کرده‌اند که وام‌های چاریتی‌بانک باعث شده کیفیت خدماتی که آنها به مردم می‌دهند، افزایش یابد. همچنین ۶۵ درصد از قرض‌گیرندگان اذعان داشته‌اند که وام‌های بانک خیریه، باعث شده بخش مدیریت تامین مالی آنها بهبود یابد.

همچنین لازم به ذکر است که چاریتی‌بانک، وجوه سپرده‌گذاران خود را به موسساتی وام می‌دهد که همگی از سوی اهداف مردم‌دوستانه هدایت می‌شوند. قرض‌دهی به سازمان‌ها و مؤسسات خیریه‌ای که هدفشان تامین مسکن برای نیازمندان است، به مبلغ ۵۸ میلیون پوند و به تعداد ۱۸۰ فقره وام، در صدر فهرست وام‌های چاریتی‌بانک قرار دارد.

منبع: هفته نامه تجارت فردا